

Vraag en antwoord document Gezondheidsmonitor Jeugd (Emovo) 2019

Wat is het verschil tussen de Gezondheidsmonitor Jeugd (Emovo) en het gezondheidsonderzoek van artsen en verpleegkundigen van de GGD op middelbare scholen?

De Gezondheidsmonitor Jeugd en de jaarlijkse gezondheidsonderzoeken van de Jeugdgezondheidszorg dragen allebei bij aan het verbeteren van de gezondheid van de jeugd.

- De Gezondheidsmonitor Jeugd doet dit door eens in de vier jaar gegevens te verzamelen over *groepen* jongeren. Gemeenten en scholen krijgen hierdoor inzicht in de gezondheid en leefstijl van jongeren als groep. Wat een individuele leerling antwoordt bij de Gezondheidsmonitor Jeugd komt niemand, ook niet de arts of verpleegkundige van de Jeugdgezondheidszorg, te weten. Wel wordt duidelijk wat de *gemiddelden* per school zijn.
- Het doel van de gezondheidsonderzoeken van de Jeugdgezondheidszorg is om inzicht te krijgen in de *individuele* gezondheidssituatie van leerlingen, leerlingen een gezondheidsadvies te geven en te helpen wanneer nodig en gewenst. Dit gezondheidsonderzoek is niet anoniem.

Waarom dit onderzoek?

Het doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de gezondheidssituatie en de leefstijl van jongeren. De Gezondheidsmonitor Jeugd wordt eens in de vier jaar uitgevoerd. De verzamelde gegevens worden gebruikt om jongeren zelf, scholen en gemeenten te kunnen adviseren over gezondheid en gezondheidsbeleid. Gemeenten ontvangen een rapportage over de gezondheid en leefstijl van jongeren die in hun gemeente wonen. Deze rapportages zijn ter ondersteuning van het lokale gezondheidsbeleid en jeugdbeleid. Daarnaast worden de resultaten van alle GGD'en samen gebruikt voor landelijk beleid om de gezondheid en leefstijl van leerlingen te bevorderen.

Hoe selecteren jullie scholen voor de Gezondheidsmonitor Jeugd?

We hebben alle scholen van het voortgezet onderwijs in de regio Kennemerland telefonisch en/of per email benaderd en hen gevraagd om mee te werken aan het onderzoek.

Wanneer vindt het onderzoek plaats?

Het onderzoek vindt plaats van eind september tot december 2019. Scholen bepalen zelf tijdens welk lesuur in deze periode een klas wordt ingeroosterd om de vragenlijst in te vullen.

Wanneer zijn de resultaten bekend?

De resultaten voor de regio Kennemerland en de afzonderlijke gemeenten verschijnen in het najaar van 2020. Wanneer de resultaten bekend zijn, kunt u ze vinden in de [Gezondheidsatlas](#) van de GGD.

Wat is de rol van een school?

Het onderzoek kan alleen worden uitgevoerd met medewerking van scholen. Wij vragen de deelnemende scholen om in het najaar van 2019 voor elke klas 2 en klas 4 een lesuur (bijv. het mentoruur) beschikbaar te stellen voor het invullen van de vragenlijst. Daarnaast vragen we scholen om de ouders en leerlingen over het onderzoek te informeren. De scholen ontvangen hiervoor informatie van de GGD.

Waarom wordt het onderzoek op school in de klas afgenomen?

Landelijk is er bewust voor gekozen om de leerlingen deze vragenlijst te laten invullen in de klas, zodat het onderzoek zo uniform mogelijk plaatsvindt. De docent die het betreffende lesuur de klas begeleidt, heeft hiervoor instructies gekregen. Hierin wordt duidelijk gemaakt dat leerlingen de vragenlijst het liefst in toets-opstelling invullen, zodat zij niet bij elkaar op het scherm kunnen kijken. Daarnaast houdt de instructie aan de docent rekening met het feit dat mogelijk niet alle leerlingen meedoen aan het onderzoek.

Waarom is het belangrijk dat zoveel mogelijk scholen en leerlingen meedoen aan de Gezondheidsmonitor Jeugd?

Hoe meer scholen en leerlingen meedoen aan de Gezondheidsmonitor Jeugd des te beter komen de resultaten van het onderzoek overeen met de werkelijke situatie wat betreft de gezondheid en het welzijn van jongeren in de regio.

Hoe zit het met de privacy van leerlingen?

Elke leerling krijgt inloggegevens via een inlogkaartje. Elk inlogkaartje is uniek. Het inlogkaartje en de inloggegevens zijn niet gekoppeld aan een naam of adres van een leerling. Met de inloggegevens kan een leerling de vragenlijst invullen via een beveiligde website. Dit doet hij of zij individueel. In de vragenlijst zelf wordt ook niet gevraagd naar een naam of adres. De onderzoekers kunnen niet zien wie welke vragenlijst heeft ingevuld. De antwoorden worden strikt vertrouwelijk behandeld en verwerkt. Rapportages bevatten alleen groepsgegevens, geen gegevens over individuele leerlingen. In de [privacyverklaring](#) van de Gezondheidsmonitor Jeugd leest u hoe GGD Kennemerland omgaat met privacy-aspecten rondom dit onderzoek. U vindt er bijvoorbeeld meer informatie over de rechten die u heeft.

Hoe is de Gezondheidsmonitor Jeugd beveiligd?

GGD Kennemerland en het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) verwerken de verzamelde gegevens van de Gezondheidsmonitor Jeugd. Zij ontvangen de gegevens die zijn verzameld via de digitale vragenlijsten die leerlingen hebben ingevuld. De digitale vragenlijst is ontwikkeld met- en wordt gehost door Innovero, dat gebruik maakt van de vragenlijsttool Formdesk¹. Beveiliging van gegevens heeft bij Formdesk continue aandacht. De informatie zal door Formdesk nooit anders worden gebruikt dan voor dit onderzoek, zoals afgesproken met het RIVM. In de Verwerkingsovereenkomst die is afgesloten tussen het RIVM en Innovero is een pakket van beveiligingsmaatregelen vastgelegd. Het RIVM heeft daarnaast recentelijk door een externe partij een VAPT (vulnerability and penetration) test laten uitvoeren. Bij deze test zoekt een team van internetbeveiligingsspecialisten en ethische hackers naar kwetsbaarheden in het systeem. Uit deze test is geconcludeerd dat Formdesk als basis voor de Gezondheidsmonitor Jeugd veilig is.

¹ Innovero Software Solutions B.V. is een externe partij die is ingehuurd door RIVM om de technische afname van de digitale vragenlijst mogelijk te maken d.m.v. de software Formdesk. Formdesk is een uit Nederland afkomstig online formulieren managementsysteem.

Is deelname aan het onderzoek verplicht?

Nee, deelname aan het onderzoek is vrijwillig. Maar voor het onderzoek is het belangrijk dat zoveel mogelijk leerlingen meedoen (zie ook de vraag en het antwoord hierboven). Als ouders/verzorgers van leerlingen jonger dan 16 jaar *niet* willen dat hun zoon of dochter meedoet aan het onderzoek, dan kunnen zij dit doorgeven aan de school. Zij hoeven hiervoor geen reden op te geven. De antwoorden van de leerlingen worden strikt vertrouwelijk behandeld en verwerkt. Gegevens zijn niet herleidbaar naar één persoon. De rapportages bevatten alleen groepsgegevens, geen gegevens over individuele leerlingen. De onderzoekers kunnen niet zien wie welke vragenlijst heeft ingevuld. Voor meer informatie over de rechten van een leerling, kunt u de [privacyverklaring](#) van het onderzoek raadplegen.

Waarom moet ik het melden als ik niet wil dat mijn kind meedoet aan de Gezondheidsmonitor Jeugd (Emovo) en hoef ik niet expliciet toestemming te geven voor deelname?

GGD Kennemerland voert de Gezondheidsmonitor Jeugd (Emovo) uit samen met alle GGD'en in Nederland, GGD GHOR Nederland en het RIVM. Dit gebeurt in opdracht van het ministerie van VWS. Het doel is een betrouwbaar beeld te schetsen van de gezondheid en welbevinden van jongeren in Nederland.

Landelijk is, op basis van een risicoanalyse, afgesproken dat alle GGD'en voor dit onderzoek een opt-out procedure gebruiken. Reden hiervoor is dat het vragen van expliciete toestemming (opt-in) bij de Gezondheidsmonitor Jeugd een onevenredige inspanning kost die voor de kwaliteit van het onderzoek niet wenselijk is, omdat:

- Toestemming aan ouders vragen alleen mogelijk is via scholen, omdat GGD'en niet beschikken over naam- en adresgegevens van de leerlingen.
- Voor scholen het expliciet toestemming (opt-in) vragen aan ouders een grote administratieve inspanning is.
- De verwachting is dat de bereidheid van scholen om deel te nemen aan de Gezondheidsmonitor Jeugd sterk afneemt als zij verantwoordelijk zijn voor de opt-in. Een lage deelnamegraad van de scholen verlaagt de kwaliteit en representativiteit van de uitkomsten aanzienlijk.
- Het expliciet vragen om toestemming van de ouders kan leiden tot een ernstige beperking van de deelname aan het onderzoek doordat ouders en leerlingen vergeten om een toestemmingsbrief te ondertekenen dan wel mee te nemen. Het aantal deelnemers zou dan zo laag worden, dat de betrouwbaarheid van de uitkomsten van het onderzoek in gevaar zou komen.

Kan ik de vragenlijst van tevoren inzien?

Nee, dat is niet wenselijk. Zo willen we voorkomen dat het invullen van de vragenlijst wordt beïnvloed doordat men van tevoren gaat nadenken over de antwoorden, of dat men de antwoorden van tevoren met anderen gaat bespreken. Dit kan onder andere leiden tot sociaal wenselijke antwoorden.

Wat staat er in het persoonlijk advies dat een leerling ontvangt?

Direct na het invullen van de digitale vragenlijst kan een leerling op dezelfde beveiligde website een persoonlijk advies lezen. Het advies is geautomatiseerd gegenereerd en is gebaseerd op de antwoorden die de leerling heeft gegeven. Het advies is alléén bestemd voor de leerling zelf. Het advies bevat bijvoorbeeld tips en informatie over onderwerpen als weerbaarheid, roken en alcohol. Ook wordt verwezen naar betrouwbare en informatieve websites over deze onderwerpen, bijvoorbeeld www.jouwggd.nl. Met de inloggegevens op het inlogkaartje kan een leerling op een later moment nogmaals de adviezen en tips doorlezen.

Wat gebeurt er met de resultaten van de Gezondheidsmonitor Jeugd?

GGD'en en het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) verwerken de verzamelde gegevens. De gegevens worden door hen strikt vertrouwelijk behandeld en verwerkt. De GGD gebruikt de resultaten om scholen en gemeenten in Kennemerland te adviseren over gezondheidsbeleid voor jongeren. De gemeenterapportages zijn vanaf het najaar 2020 terug te vinden in de [Gezondheidsatlas](#) van de GGD. Het RIVM gebruikt de resultaten om de *landelijke* overheid te adviseren. Direct na het invullen van de vragenlijst ontvangen leerlingen op basis van de gegeven antwoorden een persoonlijk advies. Daarmee worden ook de *jongeren zelf* geadviseerd over hun leefstijl en gezondheid.

Kunnen de gegevens na het invullen van de vragenlijst worden ingezien, gewijzigd of verwijderd?

Het is niet mogelijk de gegevens na het invullen in te zien of te wijzigen. Zelfs met inloggegevens is niet na te gaan of deze daadwerkelijk van de leerling zijn die het verzoek doet. Het recht op verwijdering kan alleen worden uitgeoefend als een leerling nog beschikt over de inloggegevens van het inlogkaartje. Zonder inloggegevens is de ingevulde vragenlijst niet terug te vinden in het gegevensbestand. Voor meer informatie over de rechten van een leerling, kunt u de [Privacyverklaring](#) van het onderzoek raadplegen.

Hoelang worden de resultaten bewaard?

Leerlingen kunnen tot eind maart 2020 met de gegevens op het inlogkaartje hun persoonlijke adviezen teruglezen. De gegevensbestanden van de Gezondheidsmonitor Jeugd worden door GGD Kennemerland 15 jaar bewaard. De gegevensbestanden zijn beveiligd met een wachtwoord en alleen de onderzoekers van het team Epidemiologie hebben toegang tot de digitale mappen van het onderzoek en hebben toegang tot deze gegevens. In de [privacyverklaring](#) van de Gezondheidsmonitor Jeugd leest u hoe GGD Kennemerland omgaat met privacy-aspecten rondom dit onderzoek.

Wat is het Peilstationonderzoek van het Trimbos-instituut?

Het Trimbos-instituut voert gelijktijdig met de Gezondheidsmonitor Jeugd het Peilstationsonderzoek uit op enkele scholen in Kennemerland, onder leerlingen van 10 tot 18 jaar. Het Peilstationsonderzoek geeft inzicht in het alcohol-, tabak en druggebruik onder leerlingen in heel Nederland. Beide onderzoekstrajecten zijn op elkaar afgestemd: klassen die meedoen aan het Peilstationsonderzoek, doen niet mee aan de Gezondheidsmonitor Jeugd.

Wat als de vragenlijst vragen oproept bij mijn kind/een leerling?

Leerlingen kunnen in de informatiebrief over het onderzoek lezen tot wie ze zich kunnen wenden als ze vragen hebben of met iemand willen praten. Deze informatie staat ook op het inlogkaartje dat leerlingen ontvangen tijdens afname van de vragenlijst. Ze kunnen altijd terecht bij de jeugdarts of jeugdverpleegkundige van de GGD: tel. 023-7891 777 (bereikbaar van 8.30 – 12.30 uur en van 13.00 – 17.00 uur). Ook kunnen ze met de mentor of vertrouwenspersoon op school praten of (anoniem) chatten met een jeugdarts via www.jouwggd.nl.